

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

Warszawa, 09 lutego 2015 r.

ZEW.422.7.2014.ES

Pani
Joanna Kluzik-Rostkowska
Minister Edukacji Narodowej

z niepokojem obserwuję nasilający się konflikt społeczny skoncentrowany na edukacji seksualnej dzieci i młodzieży. W mojej ocenie polaryzacja emocji i stanowisk w tym zakresie nie służy właściwemu wychowaniu oraz edukacji dzieci i młodzieży. Dlatego dostrzegam pilną potrzebę podjęcia tego tematu i skutecznego rozwiązania coraz bardziej zaostrzającego się problemu.

Przekaz części apeli protestacyjnych kierowanych dotychczas m.in. do Ministra Edukacji Narodowej, Ministra Zdrowia, Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania i przekazywanych do wiadomości Rzecznika Praw Dziecka określa podejmowane działania w tym zakresie mianem „prób seksualizacji uczniów”, „naruszeniem dobra dzieci (...), zagrożeniem dla ich harmonijnego rozwoju, (...) pozbawieniem odniesień do wartości, propagowaniem rozwiązłości, nieczystości, patologicznego modelu rodziny, (...) drastyczną ingerencją w samą strukturę osoby ludzkiej¹”. W opinii protestujących „rozbudzenie i stymulowanie poziomu hormonów w dzieciństwie, prowadzi do zaburzeń osobowości (...), może prowadzić do zaburzeń w zakresie tożsamości płciowej, jest przyczyną zranień psychicznych mogących prowadzić do depresji a nawet samobójstw, osłabia zdolność budowania więzi z drugim człowiekiem²”. Protestujący wnoszą przede wszystkim o „zagwarantowaną konstytucyjnie wolność do wychowania swoich dzieci bez niesłusznej ingerencji innych podmiotów”.

W opozycji do ww. stanowiska w tym zakresie pozostaje np. Grupa Edukatorów Seksualnych „Ponton”, która wskazuje w swoich raportach m.in. na „kuriozalne przykłady

¹ ZEW/430/495/2013/ESn

² j. w.

nierzetelnej i zideologizowanej wiedzy”³ przekazywanej dzieciom w toku realizacji zajęć edukacyjnych *Wychowanie do życia w rodzinie*.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012, poz. 977 z późn. zm.) treści dotyczące wiedzy o wartościach rodzinnych, życiu seksualnym człowieka, zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji powinny być realizowane w ramach zajęć edukacyjnych *Wychowanie do życia w rodzinie*. Powyższa wiedza powinna być przekazywana w sposób rzetelny, obiektywny, krytyczny i w ujęciu pluralistycznym, zgodnie ze współczesnym stanem wiedzy naukowej i niezależnie światopoglądowo oraz w myśl art. 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2014 r., poz. 191 j.t.).

Zgodnie z obowiązującymi przepisami na początku każdego roku szkolnego nauczyciele prowadzący takie zajęcia wraz z wychowawcą klasy powinni przeprowadzić spotkanie informacyjne dla rodziców uczniów niepełnoletnich oraz uczniów pełnoletnich. Są oni zobligowani do przedstawienia pełnej informacji o celach i treściach realizowanego programu nauczania, podręcznikach szkolnych oraz środkach dydaktycznych. Rodzice (prawni opiekunowie) uczniów niepełnoletnich mogą zgłosić dyrektorowi szkoły w formie pisemnej rezygnację z udziału dziecka w ww. zajęciach. Z formalnego punktu widzenia organizacja edukacji seksualnej nie budzi więc zastrzeżeń. Dyskusji – w świetle prawa każdego dziecka do edukacji i dostępu do rzetelnej informacji – nie może budzić też potrzeba jej realizacji. Polemiści wskazują natomiast na sposób i jakość realizacji zajęć edukacyjnych *Wychowanie do życia w rodzinie*. Konieczne wydaje się zatem wypracowanie stanowiska, w jakiej formie mają się one odbywać.

W związku z powyższym, zwracam się do Pani Minister o odpowiedź na następujące pytania:

1. Czy sposób prowadzenia zajęć *Wychowanie do życia w rodzinie* podlega monitorowaniu? Jeśli tak, jakie są jego wyniki?
2. Ile dzieci spośród wszystkich uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych nie uczestniczy w tych zajęciach?

---

³ List koordynatorki Grupy Edukatorów Seksualnych „Ponton”, działającej przy Federacji na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny, skierowany do Ministra Edukacji Narodowej 20 lutego 2012 roku

3. Czy współpraca z rodzicami w tym zakresie powinna ograniczać się do udziału w jednym spotkaniu na początku roku szkolnego, podczas którego nauczyciel przedstawia program nauczania, podręcznik szkolny oraz inne proponowane środki dydaktyczne. Czy też – zgodnie z rekomendacją zawartą w *Standardach edukacji seksualnej w Europie* – „(...) korzystne byłoby wprowadzenie pewnych form współpracy z rodzicami, nie tylko w celu zyskania ich poparcia, ale także dla zapewnienia optymalnego „dopasowania” nieformalnej roli rodziców i formalnie prowadzonej edukacji seksualnej w szkole. (...) Edukacja seksualna zakłada także ścisłą współpracę z rodzicami i społeczeństwem w celu stworzenia przyjaznego środowiska. Rodzice są zaangażowani w prowadzoną w szkole edukację seksualną, co oznacza, iż są oni poinformowani wcześniej o jej rozpoczęciu. Daje im to możliwość wyrażania własnych życzeń oraz zastrzeżeń. Szkoła i rodzice nawzajem wspierają się w procesie ciągłego wychowania seksualnego.
4. Czy resort edukacji dostrzega zasadność podjęcia współpracy w tym zakresie – na co również wskazują rekomendacje zawarte w *Standardach* – z innymi osobami i instytucjami mającymi istotną rolę w procesie edukacji seksualnej (społeczne i kościelne organizacje młodzieżowe, pomoc społeczna, usługi zdrowotne i doradztwo, grupy religijne, wolontariat).

Jednocześnie zwracam się do Pani Minister o przedstawienie Rzecznikowi Praw Dziecka wyników badań jakościowych przeprowadzonych w ramach „*Badania postaw, potrzeb i oczekiwań młodych dorosłych i rodziców uczniów w wieku szkolnym dotyczącego edukacji w zakresie rozwoju psychoseksualnego człowieka*”, zleconego przez Panią Minister Instytutowi Badań Edukacyjnych oraz wniosków sformułowanych przez resort edukacji po ich analizie. Ponadto na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.) - proszę o rozważenie możliwości wprowadzenia takich zmian do *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999 r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego*, aby prawo dziecka do nauki w ww. zakresie było realizowane na jak najwyższym poziomie, bez atmosfery konfliktu społecznego.

z wyrazami szacunku
Marek Piłchowski